

УДК 338.48 (447)

Чумак О.В.¹, Суле Р.У.²

¹ канд. філософських наук, доц. НУ«Запорізька політехніка»

² студ. гр. ІФ-417 НУ«Запорізька політехніка»

ПРОБЛЕМА БІДНОСТІ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ

Бідність населення в умовах сьогодення набуває все більш актуального значення для всіх країн світу. За даними Bloomberg через пандемію коронавірусу кількість людей у світі, які проживають за межею бідності, в середньому може збільшитися на 500 мільйонів осіб. Ймовірна економічна криза у світі може нівелювати всі здобутки у боротьбі з бідністю протягом останніх 20-ти років.

За різними оцінками, в останні роки реальний рівень бідності в Україні коливався у межах 30-50%. Для європейської країни це аномально високий рівень.

Серед основних причин такого становища слід назвати: високий рівень перерозподілу ВВП через бюджет, механізм якого віднімає у бізнесу можливість для розвитку і створення робочих місць; воєнними діями на Сході країни, які відволікають значну частину коштів державної скарбниці; значні соціальні витрати держави (біля 20% ВВП) на користь найбідніших прошарків населення за рахунок інших співвітчизників. До цих причин можна додати багато інших чинників, зокрема: низький рівень життя населення в цілому; психологічне несприйняття економічної нерівності більшістю українців; високий рівень людей, котрі вважають себе бідними та поширеність бідності серед працюючого населення.

Нерівність існує також на рівні підприємства, галузі, міжгалузевому та регіональному масштабі.

До причин, які сформували умови бідності, слід віднести природні та географічні фактори; економічні фактори, що склалися як в середині країни, так і в світі; медичне забезпечення; адміністративно-урядові проблеми; соціальні та демографічні фактори.

Виходячи з вище сказаного слід наголосити на тому, що існуючу проблему бідності можна вирішити лише певним шляхом через зниження її масштабів та пом'якшення її проявів; зменшення розшарування населення за рівнем доходів; вживання заходів, спрямованих на запобігання бідності.

На думку багатьох економістів, заходи щодо скорочення бідності в Україні повинні мати системний характер, представляючи собою різні програми. Важливо не допускати переходу масштабів і рівня бідності в системі суспільного відтворення за критичний рівень, після якого починається ланцюгова реакція зростання бідності. Також необхідно підтримувати інвестиційний процес в країні за рахунок погашення частини інвестицій комерційних структур для створення нових та підтримки існуючих підприємств, що випускають нову продукцію на новій технологічній базі. Підприємства інноваційного комплексу, які створюють нові робочі місця з більш високим рівнем оплати праці, повинні отримувати податкові пільги. Важливо також сформувати дієву систему соціального страхування як важеля подолання бідності. Перехід України до ринкової економіки супроводжується зростанням нерівності у розподілі прибутків при обмеженні доступу бідних до ресурсів розвитку.

Проблема бідності в Україні, якщо враховувати її масштабність та особливості, має вирішуватися двома шляхами. Перший, структурно-конструктивний шлях передбачає створення всіх умов для того, щоб більша частина збіднілого населення переходила у категорію середнього класу як базису здорового суспільства. Ця мета побудови середнього класу в Україні має стати основою всіх політичних та соціально-економічних трансформацій у суспільстві. Це шлях перспективної структуралізації. Ясно, що основним механізмом її досягнення має бути підйом виробництва на базі найпередовіших технологій і нового ринку споживачів як внутрішніх, так і зовнішніх.

Другий шлях - соціально-поточний – має включати механізми пом'якшення бідності серед самого прошарку бідних, поліпшення їх стану всіма засобами соціального захисту, через створення всебічних ефективних і, головне реально діючих умов для включення їх в діяльність

людського загалу з життєво забезпеченими доходами. Тобто, для цього вони повинні не просто мати роботу, але і достойну зарплату.

Є взаємопов'язані два способи пом'якшення бідності: активний спосіб — підвищення доходів працюючих та пасивний — підвищення соціальної допомоги хворим, немічним та пенсіонерам.

Відомо, що економіка — це механізм переробки ресурсів у товари та послуги для громадян. А соціально орієнтована економіка творить з громадян власників власних умінь, діла, совісті — зрештою власників власної долі. Створення такого типу соціально-економічного свідомого власника долає масштабну бідність, отже, переведе нас із стану раптової бідності в стан зростаючого добробуту.

Сучасний стан рівня життя населення України потребує підвищення якості життя найбільш численних (а не лише найбідніших) прошарків населення, що стане підґрунтям для формування середнього класу — основи стабільності суспільства.